

Бугрін А. В.

*старший викладач кафедри методики
та практики викладання іноземної мови*

Харківський національний університет

імені В.Н. Каразіна

м. Харків

СТУДЕНТООРІЄНТОВАНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Актуальним завданням вищої освіти в сучасних умовах є пошук таких форм і методів навчання, що базуються на гуманістичних, культурологічних засадах та індивідуальному, особистісно орієнтованому підході в організації навчання, комплексного застосування традиційних і новітніх інноваційних технологій і забезпеченні підготовки висококваліфікованого фахівця, провідною якістю професійної компетенції якого буде здатність до безперервної самоосвіти та саморозвитку, до творчої активності, самостійності, відповідальності та ініціативи [4]. Саме студентоорієнтованість викладання у вищій школі сприятиме формуванню гармонійної особистості майбутнього професіонала своєї справи та громадянина з активною життєвою позицією.

Необхідно зазначити, що студентоорієнтованість викладання базується на студентоцентризмі, який розглядається як процес якісної трансформації навчального середовища для студентів та інших осіб, які навчаються, метою якого є поліпшення їх автономії і здатності до критичного мислення на основі результатного підходу, що передбачає: на першому місці не інформованість студента, а вміння розв'язувати проблеми; переміщення уваги з «викладання» на «учіння» із центруванням на студенті; зміну ролі викладача з «передавача знань» на навчального консультанта, тьютора; використання сучасних методів і засобів навчання та оцінювання; розвиток суб'єкт-суб'єктних стосунків і

навчального партнерства; участь студентів у формуванні змісту навчання; розробку студентом індивідуальної траєкторії навчання; розвиток пізнавальної самостійності студентів і підвищення їх відповідальності за власні результати навчання; організацію рефлексивної діяльності та постійного зворотного зв'язку [2, с. 35].

Сьогодні в Україні, як і у всьому європейському освітньому просторі, зокрема і завдяки Болонському процесу, існують загальні тенденції, пов'язані з введенням студентоорієнтованого навчання:

1. Існує зміщення акцентів від викладача до студента і того, що вивчається.

2. Студентоорієнтований підхід до навчання включає в себе різні відносини між викладачем і студентом, в наслідок чого викладач стає помічником – фасилітатором, де відповідальність за навчання спільна, і процес навчання обговорюється.

3. Студенти розглядаються як особистості – враховується їх досвід, особливості, здібності сприйняття, інтереси та потреби.

4. Студенти «конструюють» свій власний зміст за допомогою активного навчання, рефлексії, а так само за допомогою знахідок і відкриттів.

5. Найчастіше акцентується міжпредметність з метою досягнення вищого рівня базових умінь і знань.

6. Студент залучений в процес вибору того, що вивчати.

7. Студентоорієнтоване навчання більше орієнтується на результати, ніж на вхідні фактори.

8. Процес навчання є не тільки передачею знань, а й глибшим розумінням і формуванням критичного мислення.

9. Студентоорієнтований підхід сприяє розвитку змішаних навчальних моделей, де навчання передбачається протягом усього життя [1, с. 27].

Сутність студентоорієнтованості викладання полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої студент з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої

діяльності, тобто на активного учасника науково-освітнього та культурно-мистецького процесу. Така концепція досягається участю студентів у внутрішньому забезпеченні якості вищої освіти у кожному конкретному вищому навчальному закладі, а саме:

- визнанні ролі та місця студентів в політиці закладу та затверджених процедурах забезпечення якості вищої освіти на всіх рівнях (участь у процедурі поновлення, відрахування, та переведення студентів);
- залученні до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм;
- можливості впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання студентів;
- оцінюванні рівня викладання дисциплін у ВУЗі;
- доступі до навчальних та інформаційних ресурсів;
- доступі до публічної інформації;
- розвитку потенціалу вищої освіти ВУЗу через програму міжнародної мобільності Erasmus+.

Активно залучаючи студентів до процесу проектування програм і в реалізацію навчального процесу, викладачі беруть на себе додаткову роль і дуже серйозну відповідальність, оскільки вони перетворюються з «трансляторів» знань в організаторів процесу освоєння знань і компетенцій студентами, в порадників, менеджерів, консультантів. Іншими словами, викладач не навчає студентів, що думати, а навчає їх того, як думати. Така роль викладача обумовлена ще й тим, що в рамках студентоцентризму повинні бути враховані різні стилі навчання студентів, відмінності в їх мотивації і цілі навчання. Крім цього, викладачеві необхідно: створювати відкриту і доброзичливу атмосферу; представляти знання в структурованій формі; стимулювати взаємне навчання студентів; стимулювати студентів до створення нових ідей; стимулювати студентів до саморефлексії [3, с. 94].

У найзагальнішому вигляді пріоритети студентоорієнтованого

викладання у вищих навчальних закладах можуть включати в себе наступні складові:

Реалізація інноваційного навчання, яке передбачає використання способів і методів навчання, що відповідають особистим потребам різних типів студентів.

Створення умов для освоєння викладачами відповідних методик і підходів в рамках системи безперервного навчання і модернізації освітніх програм підготовки викладачів.

Переосмислення процесу навчання з точки зору підвищення відповідальності студентів за власне навчання в рамках самоврядного навчання, яке включає в себе проблемне навчання, що дозволяє застосовувати отримані знання на практиці та сприяє розвитку їх адаптивності.

У студентів ефективно формуються такі важливі здібності та компетенції, як: постановка власних цілей навчання, вибір ефективних стратегій для досягнення цих цілей, відстеження досягнення цілей, формування власного навчального середовища, відповідно поставленим цілям, ефективне управління часом (тайм-менеджмент), оцінка використовуваних методів навчання, аналіз результатів і коригування методів.

Висновок. Отже, актуальність орієнтації сучасної вищої освіти на студентоорієнтованість викладання відбувається на засадах студентоцентризму що обумовлені зміною освітньої парадигми та необхідністю гармонізації Європейської та української систем вищої освіти, зумовленої Болонським процесом. Широке запровадження такої педагогічної інновації є сучасним, міжнародно визнаним трендом та пріоритетом розвитку вищої освіти України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Димань Т. М., Боньковський О. А., Вовкогон А. Г. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник.

Одеса: НУ «ОМА», 2017. 106 с.

2. Міщенко Т. О., Стаднік Н. В. Студентоцентричне навчання як вектор розвитку гуманітарної парадигми освіти. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. 2017. Вип. 17. С. 32–37.

3. Муравьева А. А., Олейникова О. Н., Аксенова Н. М. Многомерное пространство студентоцентрированного обучения. Университетское управление: практика и анализ. 2017. Т. 21. № 3. С. 92–99.

4. Столярченко Т. Л. Студентоцентризм як засіб реалізації компетентнісного підходу в навчанні. Педагогічні читання 2018. URL: <https://college.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/>

Олійник І. О.

старший викладач кафедри педагогіки

та психології початкової освіти

Кременчуцький педагогічний коледж

імені А.С.Макаренка

м. Кременчук

ВИВЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ФЕЛІКСОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У ВИХОВАННІ

Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей»(2018) наголошує на необхідності впровадження нової парадигми виховання, основою якої, а отже, і основою виховання виступають особистість дитини, визнання її найвищою цінністю, орієнтація педагога на гуманні, демократичні принципи спільної з дитиною життєдіяльності. Ця програма побудована на основі феліксологічного підходу до виховання школярів, який передбачає включення у складі мети виховання формування здатності особистості бути щасливою у